

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Hälsa- och sjukvårdsbyrån, S3

Beslutande

Minister

Annette Holmberg-Jansson

Föredragande

Jurist

Joel Bremius

Justerat

Omedelbart

Nr 12

Lagstiftningspromemoria gällande förslag till ändring av
landskapsförordningen (2014:10) om prehospital
akutsjukvård.

ÅLR 2020/3534

91 S3 Utdrag

Beslut

Landskapsregeringen beslöt att överföra lagstiftningspromemorian till lagberedningen
enligt **bilaga S321E11**.

Förslag till ändring av landskapsförordningen (2014:10) om prehospital akutsjukvård

1. Bakgrund

Landskapsregeringens utbildningsbyrå samt Mariehamns stads räddningsverk har framfört ett behov av att göra en ändring i 7 § 3 mom. i landskapsförordningen (2014:10) om prehospital akutsjukvård. I momentet stadgas de utbildningskrav som ställs på personer i enheter inom den prehospitala akutsjukvården på basnivå. Den prehospitala akutsjukvården sköts av räddningsverket genom avtal med Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS), med stöd av 44 a § i landskapslagen (2011:114) om hälso- och sjukvård och 8 a § i räddningslagen (2006:106) för landskapet Åland. Det ställer speciella kompetenskrav på personalen då de behöver uppfylla kraven för både räddningsmän och akutsjukvårdare.

Mellan åren 2000-2010 genomförde dåvarande Ålands vårdinstitut en särskild ambulanssjukvårdarutbildning omfattande minst 20 studiepoäng som tillsammans med en svensk brandmansutbildning uppfyllde de kompetenskrav som krävdes. I samband med att en ny gymnasielag antogs 2010 integrerades Ålands vårdinstitut i Ålands gymnasium.

Räddningsverket konstaterar att behovet av att erbjuda en utbildning enligt den modell som genomfördes 2010 i Ålands vårdinstituts regi har ökat kraftigt (ÅLR 2019/7830). Det finns med tanke på lönesättningen i nuläget inget rimligt utbildningsalternativ för den som inte behärskar finska att skaffa den dubbelexamen som arbetet vid räddningsverket kräver.

Landskapsregeringens utbildningsbyrå har tagit fram en ny utbildning inom akutsjukvård på grundnivå med start hösten 2021. Ändringar i landskapsförordningen om prehospital akutsjukvård behöver genomföras eftersom nuvarande behörighetsbestämmelse i 7 § 3 mom. 2 punkten i landskapsförordningen är avgränsad till den utbildning som anordnades av Ålands vårdinstitut. Landskapsregeringen har 18.3.2020 tillsatt en arbetsgrupp (ÅLR 2020/2239) som enligt plan har lämnat en mellanrapport 25.5.2020 och en slutrapport 12.1.2021 med förslag till läroplan bifogad. Efter att mellanrapporten lämnades beslöt landskapsregeringen att utvidga arbetsgruppens uppdrag samt förlänga arbetsgruppens mandattid med två månader. I det utvidgade uppdraget ingick att redovisa en analys av de ambulanssjukvårdarutbildningar som tidigare ordnats på Åland under perioden 2000 – 2010. I analysen framgår arbetsgruppens synpunkter att de tidigare utbildningarnas innehåll och omfattning samt om den föreslagna omfattningen på 30 kompetenspoäng är tillräcklig för att säkerställa kompetensen för prehospital akutsjukvård.

I mellanrapporten föreslår arbetsgruppen att utbildningen ska omfatta 30 kompetenspoäng, varav 24 kp är närstudier och 6 kp är lärande i arbete (4kp i ambulans och 2 kp på akutavdelning). Arbetsgruppen föreslår att utbildningen startar hösten 2021 med max 12 deltagare. Behörighetskrav till utbildningen föreslås vara gymnasieexamen eller motsvarande.

Enligt mellanrapporten är räddningsverkets önskemål att utbildningen startar hösten 2021 och pågår till januari 2022.

2. Gällande lagstiftning

Bestämmelser om enheter och personal inom den prehospitala akutsjukvården finns i 7 § i landskapsförordningen om prehospital akutsjukvård och har följande lydelse:

7 § Enheter och personal

Med en enhet inom den prehospitala akutsjukvården avses ett fordon som hör till den operativa verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården samt fordonets personal. Fordon inom den prehospitala akutsjukvården kan förutom ambulanser vara till exempel lednings- eller läkarbilar.

I en enhet för **första insatsen** ska det finnas minst två personer med utbildning som lämpar sig för första insatsen.

I en enhet inom **prehospital akutsjukvård på basnivå** ska det finnas minst två personer som har genomgått någon av följande utbildningar med inriktning på akutsjukvård:

- 1) en sådan yrkesutbildning inom hälso- och sjukvård som avses i lagen (FFS 559/1994) om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården,
- 2) Ålands vårdinstituts ambulanssjukvårdarutbildning omfattande minst 20 studiepoäng eller
- 3) räddningsmannautbildning eller motsvarande tidigare utbildning.

I en enhet inom **prehospital akutsjukvård på vårdnivå** ska det finnas

- 1) minst en person som uppfyller kraven i 3 mom. samt
- 2) minst en person som har avlagt examen för förstavårdare (YH) eller som är en sådan legitimerad sjukskötare som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och som antingen avlagt en studiehelhet inriktad på prehospital akutsjukvård på vårdnivå omfattande minst 30 studiepoäng i samarbete med en yrkeshögskola som har ett utbildningsprogram inom prehospital akutsjukvård i enlighet med undervisnings- och kulturministeriets beslut eller som har en specialistsjukskötarutbildning med inriktning mot anestesijukvård, intensivvård eller ambulanssjukvård eller som av en läkare som avses i 8 § 1 mom. bedöms ha erhållit motsvarande kunskapsnivå på annat sätt.

Enheterna inom den prehospitala akutsjukvård som Ålands hälso- och sjukvård ordnar ska vara på sådan bas- eller vårdnivå som avses i 3 och 4 mom. eller vara bemannad av läkare.

I situationer där den prehospitala akutsjukvården är utsatt för hög belastning och i specialsituationer kan man tillfälligt avvika från de krav som anges i 2, 3 och 4 mom. Bestämmelserna i 2, 3 och 4 mom. tillämpas inte på gränsbevakningsväsendets helikopterenheter och utrustning eller på besättningens kompetens i verksamhet enligt sjöräddningslagen (FFS 1145/2001).

För att möjliggöra ett fortsatt rimligt utbildningsalternativ för den prehospitala akutsjukvårdens personal på Åland behöver en ny punkt i 7 § 3 mom. läggas till. Dessutom finns det behov av att momentets första punkt ändras. Dels behöver en justering göras för att använda det i den åländska gymnasielagstiftningen korrekta begreppet "grundläggande yrkesutbildning".¹ Dels saknas det ett led i meningen vilket medför att hänvisningen till lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården blir missvisande.²

¹ Jmf 2 och 9 §§ landskapslag (2011:13) om gymnasieutbildning

² Jmf 8 § i social- och hälsovårdsministeriets förordning om prehospital akutsjukvård (FFS 340/2011)

3. Föreslagen ändring

7 § 3 mom. föreslås ändras till följande lydelse:

7 § 3 mom.

I en enhet inom **prehospital akutsjukvård på basnivå** ska det finnas minst två personer som har genomgått någon av följande utbildningar:

- 1) en grundläggande yrkesutbildning med inriktning på akutsjukvård som innehas av en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (FFS 559/1994),
- 2) Ålands vårdinstituts ambulanssjukvårdarutbildning omfattande minst 20 studiepoäng,
- 3) en av landskapsregeringen godkänd utbildning inom akutsjukvård på grundnivå omfattande minst 30 kompetenspoäng eller
- 4) räddningsmannautbildning eller motsvarande tidigare utbildning.

7 § 3 mom. första meningen föreslås ändras av språkliga skäl. Att utbildningarna ska ha en inriktning på akutsjukvård flyttas till punkt 1-3 eftersom en räddningsmannautbildning i punkt 4 inte är inriktad specifikt mot akutsjukvård.

7 § 3 mom. 1 punkten föreslås ändras så att den innehåller samma begreppsbildning som används i gällande åländsk gymnasielagstiftning och att hänvisningen till lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården blir korrekt.

En ny 7 § 3 mom. 3 punkt föreslås i syfte att möjliggöra ett nytt utbildningsalternativ som ersätter Ålands vårdinstituts utbildning. Bestämmelsen föreslås bli mer generell tillämpbar och inte knuten till en specifik utbildningsarrangör såsom den nuvarande 7 § 3 mom. 2 punkten är utformad.

Nuvarande 7 § 3 mom. 3 punkt föreslås ändras till 7 § 3 mom. 4 punkten.